

Fauske kommune

Postboks 93

8201 Fauske

Saksbehandler, innvalgstelefon

Charlotte Holmstad Arnesen, 75 54 78 20

Tillatelse til skadefelling av jerv i deler av Fauske og Sørfold kommuner

Statsforvalteren viser til muntlig søknad fra Johan Rødås den 12. august om tillatelse til skadefelling av jerv på grunn av tap av sau. Vi viser også til telefonsamtale med Fauske kommune v/ Hilde Holtan om situasjonen og engasjering av det interkommunale skadefellingslaget i Fauske og Sørfold kommuner.

Vedtak

Statsforvalteren i Nordland gir i med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9 tillatelse til skadefelling av én (1) jerv i deler av Fauske og Sørfold kommuner innenfor nærmere angitte vilkår.

Vilkår

1. Fellingstillatelsen gjelder felling av én jerv i tidsrommet fra og med 12. august til og med 23. august.
2. Fellingsområdet er avgrenset til deler av Fauske og Sørfold kommuner:
 - Øst for E6 fra Fauske til Straumen og nord for Nervatnet og Øvervatnet
 - Vest for Kjølviikdalen og sør for Straumvatnet.
3. Fellingsforsøket skal etter beste evne rettes mot skadevoldende individ. Fellingsforsøket skal derfor styres til det aktuelle tapsområdet, der tapene sist har skjedd og der de eventuelt utvikler seg videre.
4. Rapportering:
 - a. Fellingsleder skal gi en kort statusrapport minimum annethvert døgn på SMS til vakttelefon 47829091. Melding skal inneholde kort oppsummering av aktivitet i fellingslaget, informasjon om evt. observasjoner av jerv og evt. funn av nye kadaver. Dersom fellingsforsøket innstilles over flere dager er det ikke nødvendig å sende SMS-rapporter før forsøk evt. starter opp igjen.

- b. Elektronisk sluttrapport skal leveres av fellingsleder senest innen tre uker etter endt fellingsforsøk. Lenke til rapporteringsskjema sendes i separat e-post til fellingsleder. Fellingsleder kan delegere rapporteringsansvaret til en annen person på fellingslaget.
- c. Kommunen skal snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 01.10.2021, sende inn krav om refusjon av utgifter til Statsforvalteren i Nordland. Dette gjøres i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter ved bruk av [søknadsskjema for konfliktdependende tiltak](#).

5. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Statsforvalteren før fellingsforsøket starter.

Statsforvalteren krever at deltakerne i fellingslaget – jegere og hundeførere – oppfyller kravene til og innehar lisens, jf. kravene i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, §§ 13 og 14.

Alle medlemmer av fellingslaget som deltar i fellingsforsøket skal ha kopi av dette brevet og være kjent med vilkårene for fellingstillatelsen.

6. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Dersom det brukes rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. Forskrift av 22.03.02 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
7. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Statsforvalteren på telefon 47829091. Den som feller dyr skal kunne fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materialet, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Statsforvalteren.
8. Dersom det løsnes skudd mot rovvilt og dyret forlater plassen, så plikter skytter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Dersom dyret vurderes skadeskutt plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Ved skadeskyting av rovvilt skal skytter uten opphold underrette Statsforvalteren og nærmeste politimyndighet. Statsforvalteren avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Generelt for ettersøk gjelder bestemmelsen i rovviltforskriften § 17.
9. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
10. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på Rovdatas nettside (www.rovdata.no) under instruks.
11. Statsforvalteren i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Grunnlaget for avgjørelsen

Lovgrunnlag, kvote for betingende fellingstillatelser og regional forvaltningsplan

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»*

Rovviltnemnda i region 7 - Nordland fastsatte i vedtak av 2. juni 2021 en kvote på fire betinga fellingstillatelser for jerv i Nordland. Ved tidspunkt for iverksetting av denne fellingstillatelsen er det ikke felt jerv av kvota.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det sagt følgende om skadefelling av jerv:

- Pkt. 2.3.5 I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokken kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.*
- Pkt. 2.3.6 Utenfor blå sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av jerv som forventes å gjøre skade.*

Kunnskapsgrunnlaget og hensynet til jervebestanden

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 18 andre ledd fremgår det at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav b) bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Statsforvalteren legger til grunn at vurderingen av dette beror på flere forhold, bl.a. ut fra hvilken grense (kvote) som er satt for uttaket og hvilke andre trusselfaktorer bestanden er utsatt for.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Region 7 (Nordland) skal ha 10 årlige ynglinger av jerv jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav g). Statsforvalteren viser til tilgjengelig kunnskap om jervens bestandssituasjon og utvikling i Norge.

De siste opplysningene om bestandssituasjonen for jerv fremgår i NINA Rapport 1874

Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2020, med justeringer i brev fra Rovdata 12.01.2020. De tre siste årene (2018-2020) er det registrert henholdsvis 58, 62 og 63 ynglinger av jerv på landsbasis. Våren 2019 ble det tatt ut 9 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2020 var 54 stk. I Nordland er det påvist (antatt og dokumentert) hhv. 11, 11 og 12 ynglinger de siste tre årene, hvorav ett hiuttak i 2012. Foreløpige tall for 2021 viser seks påviste ynglinger.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Det er høy dødelighet blant jervunger det første året, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Avgangen av voksen jerv skjer hovedsakelig gjennom lisens- og skadefelling, samt påkjørsler. Det avdekkes også enkelte ulovlige felling og forsøk på ulovlige felling av jerv i Nordland og tilgrensende områder i Sverige, som resulterer i at det er en viss usikkerhet i den samlede belastningen på jervebestanden.

På bakgrunn av kunnskap fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt, NINA Rapport 1874, Rovbase og forvaltningsplanen for rovvilt i region 7, anser Statsforvalteren i Nordland at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er godt nok til å fatte vedtak i saken. Vi anser kravet i nml. § 5 om at arten skal forekomme i levedyktig bestand i sine naturlige utbredelsesområder som oppfylt. En eventuell skadefellingstillatelse vil ikke medføre at målet i nml. § 5 fravikes. Vi anser at vilkåret i naturmangfoldloven § 18 andre ledd om at uttaket ikke truer bestandens overlevelse, er oppfylt. I den sammenheng viser vi også til at evt. jerv felt på skadefelling vil belastes vedtatt lisensfellingkvote for dette området.

«Føre-var prinsippet» i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Statsforvalterens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Statsforvalterens vurdering

Per 12. august er det i inneværende beitesesong påvist to sau drept av jerv i Rødås sin besetning, hvor siste kadaver ble funnet 11. august. Samme dag ble også registrert et dødsvarsel på radiobjella til ytterligere en sau som ikke enda har blitt funnet. Rødås opplyser om at det har vært stor uro i flokkene de siste ukene og han har observert flere manglende lam.

Basert på Rødås sine viltkamerabilder av opptil flere jerv på samme bildet, er det mistanke om en yngling i området som per i dag enda ikke er bekreftet eller avkrefta av Rovdata.

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht. prinsippet om geografisk differensiering. Videre skal geografisk differensiering bidra til å ivareta hensynene i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at de definerte sonene for yngling av jerv er svært små sett i forhold til bestandsmålet og sonene stemmer i liten grad overens med historisk utbredelse for jerv i fylket. Dette gjør at det blir vanskelig å bruke planen som forvaltningsverktøy for

jerv siden det er urealistisk at bestandsmålet kan oppnås innenfor de definerte sonene. Dette skaper ikke nødvendig forutsigbarhet for beitebrukerne, øker konfliktnivået og gjør den praktiske forvaltningen av jerv i Nordland svært utfordrende.

Områdets betydning som beitemark

Det finnes både sau og tamrein som beiter i det området som denne tillatelsen gjelder for, og det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det skal være lav terskel for å tillate skadefelling. Per i dag er det én besetning med om lag 500 sau og lam som beiter i det aktuelle området. Statsforvalteren legger til grunn at området har forholdsvis stor betydning som beitemark, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a.

Skadenes omfang og utvikling og potensialet for framtidige skader

Påvist skadeomfang inneværende beitesesong er begrenset, men erfaringer fra forrige år viser at omfanget av tap av sau til jerv i denne besetninga kan bli betydelig. Funn av ett ferskt tap nå nylig tyder på at skadegjørende jerv oppholder seg i beiteområdet. Med bakgrunn i påviste tap i sommer, erfaringer fra forrige beitesesong og kunnskap om jervebestanden i området, vurderer vi at det vil være potensial for fremtidige skader forårsaket av jerv.

Mulighet for å gjennomføre forebyggende tiltak

Østsiden beitelag som Rødås er medlem i, har mottatt FKT-midler til innkjøp av radiobjeller og beitebruker har selv ført aktivt tilsyn med besetningen i sommer. Dette har likevel ikke ført til forhindret skade på besetning. Statsforvalteren anser at det per nå at det er lite hensiktsmessig eller praktisk mulig å gjennomføre andre forebyggende tiltak som i tilstrekkelig grad kan forhindre skade, som for eksempel tidlig nedsanking, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d.

Erfaringer fra tidligere beitesesonger viser at det er få forebyggende tiltak som kan forventes å ha god effekt dersom det kommer jerv inn i beiteområdet og forårsaker tap, og tapene kan bli store selv om det prioriteres ressurser til utvida tilsyn for å forsøke å forebygge tap. Tapshistorikken i området viser at det kan bli store tap når det kommer jerv inn i dette beiteområdet. Erfaringsmessig vurderer vi at det er det vanskelig å lykkes med skadefelling av jerv på barmark. Dersom skadesituasjonen utvikler seg og eskalerer mot slutten av beitesesongen, vil vi derfor anbefale at beitebruker planlegger tidlig nedsanking av dyrene. Fram til 15. september kan beitebruker søke Statsforvalteren om FKT-midler til førkompensasjon for tidlig sanking.

Oppsummering

Statsforvalteren anser at kjent skadeomfang foreløpig er begrenset, jf. § 9 annet ledd bokstavene b og c. Det foreligger imidlertid et vesentlig skadepotensial siden det er sluppet et betydelig antall dyr på utmarksbeite og siden beitebruker har funnet ferske spor og kadaver som tyder på at skadevoldende jerv fortsatt befinner seg i området.

Ut fra hensynet til beitedyr, områdets betydning som beitemark og skadenes omfang og utvikling, anser Statsforvalteren at det beste tiltaket for å forhindre omfattende skader er at det iverksettes fellingsforsøk på den skadevoldende jerven, og det gis fellingstillatelse på én jerv i dette området.

Konklusjon:

Ut fra en samlet vurdering med vektlegging av potensialet for framtidige skader dersom jerven fortsatt oppholder seg innenfor dettebeiteområdet, finner Statsforvalteren å kunne tillate skadefelling på en – 1 – jerv innenfor et nærmere avgrenset område og tidsrom som

framgår av vilkårene for tillatelsen. Fauske kommune får ansvaret for å lede gjennomføringen av fellingsforsøket.

Det er vanskelig å lykkes med skadefelling på jerv, og det er viktig at fellingslaget disponerer ressursene til situasjoner hvor det er en reell sjanse for å lykkes. God samhandling med tilsynet i området er viktig, bl.a. slik at fellingsforsøk kan prioriteres til ferske kadaver eller ferske observasjoner av jerv i skadeområdet.

Ved gamle observasjoner, det vil si observasjoner som er eldre enn ett døgn, så bør innsatsen reduseres betydelig for å spare personressurser og ressurser generelt. Hvis det går mer enn ett døgn uten nye skader eller observasjoner bør det vurderes å gå inn i en beredskapsfase og avvente ytterligere fellingsforsøk inntil nye skader/ observasjoner foreligger, gjerne med bruk av viltkamera på eldre kadaver og tråkk hvor man erfarer at rovdyr går. I en slik beredskapsfase vil dyreeiers/beitelagets tilsyn med dyrene være den kritiske suksessfaktoren for å tidlig oppdage nye skader eller tap.

Bruk av hund

For de tilfeller der det vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Statsforvalteren viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr. Vi viser i den sammenheng til hundeloven § 3 og 7.

Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt, jf. viltlovens § 23.

Økonomiske rammer for fellingstillatelsen

Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Budsjettrammen skal sikre at deltakerne kan få godtgjøring i den perioden det er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan føre til felling av riktig individ. Fellingsleder har fortsatt ansvaret for å avslutte fellingsforsøket når skadefellingsperioden er over eller det ikke lenger er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan lykkes.

Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på **inntil kr 100 000,-**. Maksimal døgnats per jeger er kr 1600,-. For personell som deltar få timer i løpet av et døgn, benyttes timesats 1600 / 7,5 timer = 213,-. I tillegg til døgnats/timesats, skal det beregnes feriepenge og arbeidsgiveravgift som også dekkes innenfor den fastsatte rammen.

Godtgjøring for eventuell beredskapsvakt eller beredskapsmidler faller utenfor godtgjøringsordningen. Likeledes faller godtgjøring for bruk av hund, innkjøp, forsikring og utgifter ved hundehold utenfor ordningen.

Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret <https://w2.brreg.no/lisensjeger/>.

Videre fastsettes det en ramme på **inntil kr 30 00,-** til dekking av direkte og dokumenterte kostnader utenom godtgjøring, jf. forskriften § 9. Dette gjelder for eksempel kjøreutgifter for bil, snøscooter, båt, nødvendig overnatting etc.

De økonomiske rammene er absolutt. Dersom det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at fellingen ikke kan gjennomføres innenfor den økonomiske rammen, må kommunen ta kontakt med Statsforvalteren og avtale dette i forkant.

Kommunen er regnskapsførende enhet og fører regnskap basert på rapporter/timelister fra fellingsleder. Statsforvalteren yter etter mottatt krav fra kommunen tilskudd til dekning av utbetalt godtgjøring og dekking av direkte utgifter innenfor fastsatte rammer.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan i henhold til forvaltningsloven § 29 påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter underrettingen om vedtaket er kommet frem. Klagen skal sendes til Statsforvalteren i Nordland, Klagens adressat, form og innhold følger av § 32 i forvaltningsloven.

Med hilsen

Torfinn Sørensen (e.f.)
Fylkesmiljøvernsejef

Charlotte Holmstad Arnesen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi per e-post:

Fauske kommune
Foreningen Våre Rovdyr
Duokta reinbeitedistrikt
Johan Rødås
Mattilsynet
Miljødirektoratet
Naturvernforbundet i Nordland
Nordland bonde- og småbrukarlag
Nordland Politidistrikt
Nordland Reindriftssamer
Nordland sau og geit
Roviltneimnda, region 7
Statens naturoppsyn – Nordland
Sørfold kommune
Østsiden beitelag